

ΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΓΕΩΡΓΙΑ

Ὑπὸ

ΣΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Δὲν γνωρίζομεν ἀκόμη ἐπὶ ποίων βάσεων θὰ ὀργανώσῃ τὰς Κοινωνικὰς Ἀσφαλίσεις τὸ ἀπὸ μακροῦ χρόνου παρασκευαζόμενον νομοσχέδιον. Ἐλπίζομεν ὅμως, ὅτι δὲν θὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τοὺς ἐργάτας τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων, ἀλλ' ὅτι θὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τοὺς ἐργάτας τῆς γῆς, τοὺς γεωργούς. Διότι ἐν ἑναντίᾳ περιπτώσει θὰ δημιουργήσῃ τὸν κίνδυνον τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ὑφισταμένου ρεύματος ἀστυφιλίας καὶ θὰ ἀπομακρύνῃ τὰς νέας γενεὰς ἐκ τῆς ὑπαίθρου, πρὸς ζημίαν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν οἰκονομίας καὶ ἀνατροπὴν τῆς κρατούσης κοινωνικῆς ἰσορροπίας.

Τὰ πλεονεκτήματα κατὰ συνέπειαν τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διὰ τοῦ ὑπὸ παρασκευὴν νομοσχεδίου πρέπει νὰ παρέχωνται τόσον εἰς τὰς πόλεις, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ πρέπει νὰ παρέχωνται ἐξ ἴσου, ὅπως ἐπιβάλλῃ ἡ στοιχειώδης κοινωνικὴ δικαιοσύνη ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον τῆς χώρας ὁλοκλήρου. Πῶς θὰ καθορισθῇ ἡ τοιαύτη ἰσότης τῶν ὠφελημάτων, ὅπως καὶ τῶν ὑποχρεώσεων, μεταξὺ τῶν ἐργατῶν τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐργατῶν τῆς γῆς ἑναντι τῶν Ἀσφαλίσεων, ἄνευ τῆς ὁποίας ἰσότητος ὁ κοινωνικὸς οὗτος θεσμὸς θὰ ὀδηγήσῃ εἰς καταφύρους ἀδικίας καὶ ἀνυπολόγιστον ζημίαν; Ἡ ὁμοιόμορφος ἐφαρμογὴ τῶν Ἀσφαλίσεων εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν γεωργίαν, ὅπως τινὲς ὑποστηρίζουν, δὲν δύναται προφανῶς νὰ μᾶς παράσχῃ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἱκανοποίησιν. Διότι μεταξὺ τῶν δύο τούτων κλάδων τῆς οἰκονομικῆς δράσεως ὑφίστανται τοιαῦται οὐσιώδεις διαφοραὶ συνθηκῶν καὶ ὄρων, ὥστε τὸ ὠφέλιμον καὶ ἀνεκτὸν διὰ τὸν ἓνα ν' ἀποτελῇ δυσβάστακτον βάρος καὶ ζημίαν διὰ τὸν ἕτερον. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ εἶναι λίαν πιθανόν, ἐὰν ὁ θεσμὸς τῶν Ἀσφαλίσεων ἐφαρμοσθῇ ἐνιαῖος καὶ ὁμοιόμορφος ἐπὶ τῶν ἐργατῶν τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν ἐργατῶν τῆς γεωργίας, νὰ ἀποβῇ σκανδαλωδῶς ὠφέλιμος διὰ τοὺς μὲν, καὶ ἀδίκως ἐπιζήμιος, ἢ τοῦλάχιστον ἀνεφάρμοστος, διὰ τοὺς ἄλλους.

Ἐντεῦθεν προβάλλει τὸ ἐρώτημα: Πῶς πρέπει νὰ ὀργανώσωμεν τὰς Ἀσφαλίσεις εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα εἰς τὸν ἐργάτην τῶν πόλεων καὶ εἰς τὸν ἐργάτην τῶν ἀγρῶν, ἄνευ ἐπιβαρύνσεως δυσαναλόγου πρὸς τὴν οἰκονομικὴν κατάρτασιν ἐκάστου; Κατὰ συνέπειαν, τὸ τιθέμενον, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ

τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου θεσμοῦ εἰς τὴν πατρίδα μας, συγκεκριμένον πρόβλημα, ἔχει ὡς ἑξῆς: Πρέπει νὰ προτιμήσωμεν ἐνιαῖον καὶ γενικὸν σύστημα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διὰ τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν γεωργίαν; Ἡ πρέπει νὰ προσαρμόσωμεν τὰς Κοινωνικὰς Ἀσφαλίσεις πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν κατάστασιν τῆς γεωργίας ἐν Ἑλλάδι; Τὸ πρόβλημα δὲ τοῦτο τοῦ γενικοῦ ἢ εἰδικοῦ συστήματος Ἀσφαλίσεων διὰ τὴν γεωργικὴν τάξιν, ἐμφανίζει ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν χώραν μας, λόγῳ τῆς ἀριθμητικῆς ὑπεροχῆς τοῦ γεωργικοῦ στοιχείου καὶ λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν οἰκονομίας.

Τῷ ὄντι, συμφώνως πρὸς τοὺς πίνακας τῆς Στατιστικῆς ἡμῶν Ὑπηρεσίας, ἐπὶ 6,204,000 κατοίκων, μόνον τὰ 2,064,000 ἀποτελοῦν τὸν ἀστικὸν μας πληθυσμόν. Τὰ ὑπόλοιπα 4,140,000 εἶναι ἀγρόται. Τουτέστιν, ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ἀποτελεῖ τὰ 66,80)ο τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἐν τῷ συνόλῳ. Ἐπὶ δὲ 2,414,000 κατοίκων δηλωσάντων ἐν Ἑλλάδι ἐπάγγελμα καὶ ἐχόντων ἡλικίαν ἄνω τῶν 10 ἐτῶν, 1,575,000 ἀσχολοῦνται περὶ τὰ γεωργικὰ ἐπαγγέλματα, δηλ. 60ο)ο περίπου.

Ὡσαύτως, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἡμῶν ἐμπορίῳ τὰ προϊόντα τῆς γῆς κατέχουν τὴν κυριωτέραν θέσιν: ἐπὶ ἐξαγωγῆς 6.985 ἑκατομμυρίων δραχμῶν κατὰ τὸ ἔτος 1929, τὰ γεωργικὰ κηπουρικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἔρχονται ἐπὶ κεφαλῆς μὲ 5,764 ἑκατομμύρια. Ἀποτελοῦν τουτέστι τὰ 82ο)ο τῶν ἐξαγωγῶν μας.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων ἀριθμῶν καταφαίνεται σαφῶς ἡ σημασία ἣν ἐνέχει διὰ τὴν χώραν μας ἡ ἐφαρμογὴ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐπὶ τῆς γεωργίας καὶ ἡ σπουδαιότης τῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐφαρμογῆς προκυπτόντων προβλημάτων. Διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται ἡ μετ'ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἐξέτασις τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ ὀργανώσωμεν τὸν κοινωνικὸν αὐτὸν θεσμόν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἵνα μὴ ἀδεξιῶς τοῦτον ἐφαρμόζοντες πλήξωμεν ἀνεπανορθώτως τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν, βάσιν τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν εὐημερίας.

Τὸ πρόβλημα τοῦ ἐνιαίου ἢ μὴ συστήματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων δὲν ἐγεννήθη μόνον προκειμένου περὶ τῆς γεωργίας. Παρὰ πολλῶν ἀνέκαθεν ὑποστηρίζεται ἡ ἐλαστικότης καὶ ἡ ἀποκέντρωσις ἐν τῇ ὀργανώσει τοῦ θεσμοῦ. Διότι αἱ ἀνάγκαι τῶν ἐργατῶν καὶ αἱ οἰκονομικαὶ αὐτῶν δυνάμεις εἶναι, κατὰ τούτους, διαφορετικαὶ ἀναλόγως τῶν ἐπαγγελμάτων, ἀναλόγως τῶν περιφερειῶν, ἀναλόγως τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ ὁμοίομορφος κατ' ἀκολουθίαν ἐφαρμογὴ τῶν Ἀσφαλίσεων ἐπὶ πάντων τῶν κλάδων τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως,

θὰ συνεπήγετο διαφορετικὰς καὶ ἀνίσους δι' ἕκαστον τούτων συνεπειάς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπιβάλλεται, ἵνα ἡ ὁργάνωσις τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμφανίζῃ ποικιλίαν καὶ ἐλαστικότητα, αἵτινες εἶναι ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὸν ἐνιαῖον καὶ συγκεντρωτικὸν ὁργανισμόν, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν πληρεστέραν τὴν προσαρμογὴν πρὸς τὰς διαφόρους τοπικὰς ἢ εἰδικὰς ἀνάγκας.

Ὡς βάσιν ἐλαστικωτέρας ὁργανώσεως τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, οἱ ὑπέρμαχοι τῆς ἐκτεθείσης ἀντιλήψεως ὑποδεικνύουν τὸ ἐπ' ἀγγέλμα. Διότι τὸ ἐπάγγελμα συνιστᾷ οὐσιώδη παράγοντα ἐν τῇ κοινωνικῇ διαμορφώσει, ὡς δημιουργοῦν στενὸν καὶ πραγματικὸν σύνδεσμον μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτοῦ. Τὸ ἐπάγγελμα σήμερον ἀποτελεῖ περίπου δευτέραν οἰκογένειαν. Αὔριον δὲ θὰ ἀποτελέσῃ τὸ κύτταρον τῆς νέας οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ὁργανώσεως. Δὲν δυνάμεθα κατὰ συνέπειαν νὰ ἀγνοοῦμεν τοῦτο προκειμένου περὶ νόμων κοινωνικοῦ περιεχομένου.

Ἰδιαιτέρως μάλιστα ὡς πρὸς τὴν λειτουργίαν τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, δικαιούται, πάντοτε κατὰ τοὺς ἰδίους, νὰ ἀσκήσῃ πρωτεύουσαν ἐπιρροήν. Διότι οἱ κίνδυνοι, ἐναντίον τῶν ὁποίων στρέφονται αἱ Ἀσφαλίσεις, διαφέρουν ἀναλόγως τῶν ἐπαγγελμάτων. Ὑπάρχουν ἐπαγγέλματα, εἰς τὰ ὁποῖα αἱ ἀσθένειαι ἢ ὠρισμέναι ἀσθένειαι ἀναπτύσσονται εὐκολώτερον. Ὑπάρχουν ἕτερα τοιαῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ κόπωσις καὶ ἡ φθορὰ εἶναι μεγαλύτεραι καὶ ἐπιβάλλουν ταχυτέραν τὴν ἐκ τούτων ἀποχώρησιν. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν νὰ λειτουργῇ εὐρύθμως καὶ κανονικῶς ἐν σύστημα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἐὰν δὲν προσαρμόζηται πρὸς τὰς τοιαύτας ἐκ τῶν ἐπαγγελμάτων ἀπορρεούσας διαφοράς;

Ἀφ' ἑτέρου, ἡ ἐπὶ ἐπαγγελματικῆς καὶ τοπικῆς βάσεως ὁργάνωσις τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐγγυᾶται ἀποτελεσματικώτερον τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐποπτείαν. Διότι ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ἐπαγγέλματος, μεταξὺ ἐργατῶν ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας διαβιούντων καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ἐκτεθειμένων, ἀποβαίνει δυνατὴ ἡ ἀμοιβαία παρακολούθησις καὶ εὐχερὴς ἡ ἀποφυγὴ τῶν καταχρήσεων.

Ὡσαύτως, ἡ κατ' ἐπάγγελμα ὁργάνωσις ἐπιτρέπει στενωτέραν ἐπαφὴν μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν καὶ ἐνισχύει τὴν συνεργασίαν τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας, εἰς τρόπον ὥστε ὁ θεσμὸς τῶν Ἀσφαλίσεων νὰ καθίσταται ἰσχυρὸν ὄργανον πραγματικῆς κοινωνικῆς συμφιλιώσεως καὶ εἰρηνεύσεως.

Γενικῶς δὲ—ὑποστηρίζουν ἀκόμη οἱ θιασῶται τῆς κατ' ἐπάγγελμα ὁργανώσεως—ἡ τοιαύτη ἀποκεντρωτικὴ ὁργάνωσις ἐξασφαλίζει τὴν ἀπαραίτητον ἐλευθερίαν καὶ ἐλαστικότητα, αἵτινες θὰ ἐπιτρέψουν

τὴν ἐκδήλωσιν τῶν εὐγενῶν πρωτοβουλιῶν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν αἰσθημάτων τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς εὐθύνης. Ἐν ᾧ ἀντιθέτως, δι' ἑνὸς ἐνιαίου καὶ συγκεντρωτικοῦ συστήματος θὰ δημιουργηθῇ ἄκαμπτos διοικητικὸς ὀργανισμὸς παρεμποδίζων πᾶσαν γόνιμον προσπάθειαν καὶ θὰ ἀναπτυχθῇ στενὸς γραφειοκρατισμὸς παραλύων κάθε προοδευτικὴν πνοήν.

Τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα τῶν ὁπαδῶν τῆς ἀποκεντρωτικῆς ὀργανώσεως τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων προκαλοῦν ἐκ πρώτης ὄψεως ἐντύπωσιν. Βαθύτερον ὅμως ἐξεταζόμενα δὲν δύνανται νὰ πείσουν ἡμᾶς περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπ' ἄπειρον κατατμήσεως τοῦ ἀσφαλιστικοῦ ὀργανισμοῦ. Μία τοιαύτη κατάτμησις θὰ συνεπήγετο, παρά τινα πλεονεκτήματα, τὸ χάος ἐν τῇ ὀργανώσει καὶ τὴν ἀναρχίαν ἐν τῇ διευθύνσει.

Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ βεβαίως τὴν ἀνάγκην τῆς καταπολεμήσεως τοῦ πνεύματος τῆς γραφειοκρατείας· πλὴν ἡ καταπολέμησις αὕτη δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ὑπαρξιν κεντρικῆς καὶ πεφωτισμένης διευθύνσεως, ἱκανῆς νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐνότητα ἐν τῇ κατευθύνσει καὶ τὴν ταχύτητα ἐν τῇ πραγματοποιήσει. Οὔτε ἡ ἑκτασις τοῦ ἐνιαίου ὀργανισμοῦ παρεμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν εὐγενῶν πρωτοβουλιῶν. Τούναντίον μάλιστα, διὰ τῆς παροχῆς εἰς ταύτας εὐρυτέρου πεδίου δράσεως, ὑποβοηθεῖ τὴν γενικωτέραν ἐκδήλωσιν καὶ τὴν ταχύτεραν ἐξέλιξιν αὐτῶν. Εὐρύνουσα δὲ τὴν δρᾶσιν, ἐπιτρέπει ἀναγκαίως τὴν δημιουργίαν ἀνωτέρων καὶ ἀλτρουϊστικωτέρων ἀρετῶν, ἐνῶ ἡ ἐπὶ βασικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς βάσεως ὀργάνωσις, ἐντοπίζουσα τὴν δρᾶσιν, παρέχει ἀφορμὴν πρὸς ἀνάπτυξιν ἐγωϊστικῶν ἀντιθέσεων καὶ προσωπικῶν ἀντιζηλιῶν.

Ἐπὶ πλέον, ἡ κατ' ἐνιαῖον σύστημα ὀργάνωσις, διὰ τῆς συγκεντρώσεως καὶ συμπυκνώσεως τῶν ἐνεργειῶν, καθιστᾷ πλέον ἔντονον τὴν δρᾶσιν καὶ πλέον καρποφόρον τὴν προσπάθειαν, ἐν ᾧ τούναντίον, ἡ κατ' ἐπάγγελμα τοιαύτη, διὰ τῆς κατατμήσεως καὶ διασπορᾶς τῶν προσπαθειῶν, ἄλλοτε διῆσταμένων καὶ ἄλλοτε ἀντιτιθεμένων πρὸς ἀλλήλας ἐλλείπει καταλλήλου ἐναρμονισμοῦ, συνεπάγεται μοιραίως ἀξιοθρήνητον διασπάθισιν ἐνεργειῶν καὶ ἀνεπανόρθωτον ἀπώλειαν δυνάμεων.

Κατ' οὐσίαν ὑπὸ τὰ ἐκτεθέντα συστήματα ὀργανώσεως τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἡμεῖς τοῦλάχιστον διακρίνομεν τὴν σύγκρουσιν δύο βασικῶν ιδεῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πρέπει νὰ ἐκλέξωμεν: τῆς ιδέας τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς ιδέας τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀλληλεγγύης. Ἡ πρώτη κατευθύνει, ὥς πάντες ἀντιλαμβανόμεθα, πρὸς εὐγενεστέρας συλλήψεις καὶ ἀλτρουϊστικωτέρας

ἐκδηλώσεις. Ἡ δευτέρα ὁδηγεῖ πρὸς τὸν θρίαμβον ἐγωϊστικῶν καὶ μικρολόγων ὑπολογισμῶν. Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν κατὰ συνέπειαν οὐδεὶς πρέπει νὰ ὑπάρξῃ δισταγμός. Καὶ δὲν θὰ ὑπάρξῃ τοιοῦτος, ἐὰν ἀκόμη ἀναλογισθῶμεν, ὅτι τὴν κατ' ἐπαγγέλματα ὀργάνωσιν ὑπεστήριξαν κυρίως οἱ κύκλοι τῶν ἐργοδοτῶν, ἐπιδιώκοντες, διὰ τῆς ἐσχάτης κατατμήσεως τοῦ ἀσφαλιστικοῦ ὀργανισμοῦ, τὴν ἐξασθένησιν αὐτοῦ, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν θὰ δυνηθοῦν ἐν καιρῷ νὰ ἐπιβάλλουν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐργατικοῦ θεσμοῦ τῶν Ἀσφαλίσεων.

Δι' ἅπαντας τοὺς ἐκτεθέντας λόγους ἀποκρούομεν τὴν κατ' ἐπαγγέλματα κατάτμησιν τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν ἐνιαῖον ἐν τῇ ὀργανώσει καὶ ἐν τῇ διευθύνσει. Δεχόμεθα μόνον μίαν ἐξαίρεσιν ὑπὲρ τῆς γεωργίας. Ἡ γεωργία ἔχει ἀνάγκην ἰδιαιτέρου καὶ εὐνοϊκοῦ συστήματος: ἰδιαιτέρου ὥς πρὸς τὸν ἔλεγχον, τὴν ἐποπτείαν καὶ τὴν ἐξακρίβωσιν, εὐνοϊκοῦ ὥς πρὸς τὰς ἐπιβαλλομένας οἰκονομικὰς εἰσφοράς. Οἱ λόγοι, οἵτινες ἐπιβάλλουν τὴν παρέκκλινσιν ταύτην ἐκ τοῦ γενικοῦ κανόνος, εἶναι διττῆς φύσεως: **ψυχολογικοὶ καὶ οἰκονομικοί.**

Ι. Αἱ εἰδικαὶ συνθήκαι διαβιώσεως τοῦ γεωργοῦ, ἡ συνεχὴς προσήλωσις καὶ ἡ φροντίς περὶ τὴν γῆν, συνέβαλον εἰς τὴν δημιουργίαν ἐν αὐτῷ εἰδικῆς νοοτροπίας, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν τὴν ἀπρόοπτον λειτουργίαν τοῦ θεσμοῦ τῶν Ἀσφαλίσεων. Ὁ ἀγρότης, κατ' ἐξοχὴν συντηρητικὸν στοιχεῖον, εἶναι προσκεκολλημένος εἰς τὰς συνηθείας καὶ ἐχθρὸς τῶν νεωτερισμῶν. Δέον λοιπὸν νὰ προσαρμόσωμεν κατὰ τὸ δυνατόν τὰς Κοινωνικὰς Ἀσφαλίσεις πρὸς τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα αὐτοῦ, ἐμπνεόμενοι ἐν τῇ ὀργανώσει οὐχὶ ἐκ θεωρητικῶν προτιμήσεων, ἀλλ' ἐξ ἀμέσου ἀντιλήψεως τῆς πραγματικότητος.

Ὁ ἀγρότης, φέρ' εἰπεῖν, λόγῳ τῆς ψυχοσυνθέσεως αὐτοῦ, εἶναι φύσει δύσπιστος πρὸς πάντας, οὐδόλως ἀνεχόμενος τὴν παραβίασιν τοῦ μυστικοῦ τῶν ὑποθέσεών του. Κατ' ἀκολουθίαν δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιήσωμεν διὰ τοῦτον τὰ αὐτὰ μέσα ἐλέγχου καὶ ἐξακριβώσεως, τὰ ὁποῖα μεταχειριζόμεθα διὰ τὸν ἔμπορον ἢ τὸν βιομήχανον.

Ὁμοίως ὁ ἀγρότης, λόγῳ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, εἶναι ἀπολύτως προσκεκολλημένος πρὸς τὴν γῆν. Μέχρι τοῦ θανάτου του δὲν ἐγκαταλείπει τὴν ἐργασίαν του. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης διαφέρει τοῦ ἐργάτου τῶν πόλεων, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ τὴν ταχυτέραν ἀποχώρησιν, ἐὰν δυνηθῇ νὰ ἐπιτύχῃ μίαν σύνταξιν. Τὴν διαφορὰν ταύτην δὲν δύναται νὰ ἀγνοήσῃ ὁ νομοθέτης, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ ρυθμίσῃ τὴν ἀ-

σφάλισιν κατὰ τοῦ γήρατος κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ὡς ἄνω τάσεως τοῦ γεωργοῦ.

II. Αἱ οἰκονομικῆς φύσεως αἰτίαι διακρίνονται εἰς γενικὰς καὶ εἰδικὰς τοιαύτας.

A. Γενικῆς φύσεως οἰκονομικὰς αἰτίας ἐννοοῦμεν τὰς συνδεομένας πρὸς τὴν γενικὴν κατάστασιν τῆς γεωργίας ἐν Ἑλλάδι. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι δεινὴ κρίσις μαστίζει σήμερον τὴν γεωργίαν μας, κρίσις οὐχὶ μόνον ἀπότοκος τῆς παγκοσμίου τοιαύτης, ἀλλὰ καὶ κρίσις καθαρῶς ἑλληνικὴ, ἐξ αἰτίων ἐσωτερικῶν προκαλουμένη. Τὸ κόστος τῆς παρ' ἡμῖν γεωργικῆς παραγωγῆς εἶναι λίαν ὑψηλόν, εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα νὰ ἀντιμετωπίζουν σκληρὸν ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν προϊόντων συναγωνισμόν, τόσον εἰς τὴν ἐσωτερικὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ξένην ἀγοράν. Συνέπειαι τῆς τοιαύτης μειονεκτικότητος εἶναι, ἔνθεν μὲν ἡ ὑψωσις τῶν τελωνιακῶν δασμῶν πρὸς προστασίαν τῶν ἐγχωρίων προϊόντων ἐκ τῆς ἑξωθεν εἰσαγωγῆς—ὑψωσις ἡ ὁποία ὀδηγεῖ πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ βίου καὶ κατ' ἀκολουθίαν πρὸς τὴν ἐκ νέου ἄνοδον τῶν παραγωγικῶν ἐξόδων—ἐνθεν δὲ ὁ συνεχὴς περιορισμὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἀγορῶν διὰ τὰ ἐξαγόμενα γεωργικὰ ἡμῶν εἶδη, τὰ ὁποῖα παραμένουν τοιουτοτρόπως ἀπώλητα εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν. Ἡ γεωργία λόγῳ τοῦ γεγονότος τούτου σὺν τῷ χρόνῳ φθίνει, ἡ δὲ γῆ ἀδυνατοῦσα νὰ ἐκθρέψῃ τὸν ἐργαζόμενον αὐτὴν ὠθεῖ μοιραίως τοῦτον πρὸς τὴν πόλιν. Τοιουτοτρόπως σήμερον τὸ ἀγροτικὸν στοιχεῖον ἔφθασε νὰ μὴ ἀποτελῇ παρὰ τὰ 660)ο τοῦ πληθυσμοῦ μας, ἐν ᾧ κατὰ τὸ 1879 ἀπετέλει τὰ 790)ο!

Ὑπὸ τοιαύτας χαλεπὰς συνθήκας ὁ θεσμὸς τῶν Ἀσφαλίσεων, ἐὰν ἔλθῃ διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ καὶ νέα δυσβάστακτα βάρη εἰς τὴν γεωργίαν, θὰ ἐπιδεινώσῃ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν αὐτῆς. Ἀντιθέτως ὅμως πάλιν, ἐὰν αἱ γεωργικαὶ μᾶζαι ἐξαιρεθοῦν τοῦ κοινωνικοῦ τούτου θεσμοῦ, λόγῳ τῶν δημιουργουμένων ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπὲρ τῶν πόλεων ὠφελημάτων, θὰ εὐνοηθῇ ἡ πρὸς ταύτας ἐξοδος καὶ θὰ ἐπιταθῇ ἡ κρίσις τῆς ὑπαίθρου. Τὰ ἐκ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων λοιπὸν πλεονεκτήματα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τοὺς ἀγρότας, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ συνεπάγωνται διὰ τούτους ὑπερόγκους οἰκονομικὰς ὑποχρεώσεις. Τουτέστιν ὁ θεσμὸς τῶν Ἀσφαλίσεων προώριστα νὰ ἀσκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς γεωργίας ἀναλόγως τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ: Ἐὰν ἐπιβάλλῃ τὰ αὐτὰ πρὸς τὴν βιομηχανίαν βάρη, θὰ καταφέρῃ καίριον κατὰ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς πλῆγμα, ἐὰν ὅμως ἀντιθέτως καταστήσῃ ἀσφαλεστέραν τὴν ζωὴν τῶν ἀγροτῶν, θὰ δημιουργήσῃ στενότερον τὸν σύνδεσμον αὐτῶν μετὰ

τῆς γῆς. Ὁ γεωργικὸς κλάδος κατὰ συνέπειαν ἔχει ἀνάγκην ἰδιο-
τέρου καὶ εὐνοϊκοῦ συστήματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων προσαρ-
μοζομένου πρὸς τὰς εἰδικὰς συνθήκας καὶ πρὸς τὴν οἰκονομικὴν δυ-
ναμικότητα τῶν γεωργικῶν μας τάξεων.

Β. Αἱ εἰδικαὶ οἰκονομικαὶ αἰτίαι ἀπορρέουν ἐκ τῶν οἰκονομικῶν
συνθηκῶν καὶ ὄρων, οἱ ὅποιοι περιβάλλουν τὸν ἐργαζόμενον τὴν γῆν.
Ἡ ἐργασία ἐν τῇ γεωργίᾳ δὲν εἶναι συνεχῆς, οὔτε ἡ καταβολὴ τοῦ
μισθοῦ κανονικὴ. Κατ' ἀκολουθίαν, ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς κατα-
βολῆς τῶν εἰσφορῶν πρὸς τὴν Ἀσφάλισιν, δὲν εἶναι δυνατόν ὁ γε-
ωργὸς νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὸν ἐργάτην.

Ὡσαύτως ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας καθορίζεται κατὰ τρόπον δια-
φορετικὸν εἰς τὰ γεωργικὰ καὶ εἰς τὰ βιομηχανικὰ ἐπαγγέλματα.
Ὁ ἐργάτης τῆς γῆς οὐχὶ σπανίως ἀμείβεται κατὰ ποσοστὸν τι εἰς
εἶδος. Ἡ ἐκπλήρωσις κατὰ συνέπειαν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ πρὸς
τὴν ἀσφάλισιν, δεόν νὰ γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει ἰδίου ὑπολογισμοῦ
καὶ μέτρου.

Λόγω τῶν πάσης φύσεως αἰτίων, ψυχολογικῶν καὶ οἰκονομικῶν,
τὰ ὅποια ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, θεωροῦμεν ἐπιβεβλημένην τὴν ὑπαρ-
ξιν εἰδικοῦ συστήματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διὰ τὴν γεωργίαν.
Δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως διὰ τούτου τὴν δημιουργίαν ἰδίου Ἀσφαλι-
στικοῦ ὀργανισμοῦ, κεχωρισμένου καὶ ἀνεξαρτήτου τοῦ γενικοῦ
τοιούτου, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν ἐν τῷ κοινῷ Ἀσφαλιστικῷ ὀργανισμῷ
ἐξασφάλισιν ἰδιαίτερας θέσεως διὰ τοὺς ἀγρότας. Ἐννοοῦμεν του-
τέστι τὴν προσαρμογὴν τοῦ Γενικοῦ θεσμοῦ τῶν Ἀσφαλίσεων,
ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐξακριβώσεως καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς εἰς-
φορᾶς, ὡς πρὸς τὰ ὄργανα ἐλέγχου καὶ εἰσπράξεως, καθὼς καὶ ὡς
πρὸς τὸ ποσοστὸν αὐτῆς, πρὸς τὴν εἰδικὴν κατάστασιν τῆς γεωρ-
γίας ἐν Ἑλλάδι. Ὁ γεωργὸς ὀφείλει κατὰ προσιδιάζοντα τρόπον
νὰ ἀπολαμβάνη τῶν κοινῶν ἀγαθῶν τῶν Ἀσφαλίσεων. Ἐξ ἀντι-
θέτου, πρέπει νὰ εἰσφέρει ὀλιγώτερα τῶν λοιπῶν κλάδων τῆς οἰκονομι-
κῆς μας δράσεως.

Ἀλλὰ πῶς θὰ καταστῇ δυνατός ὁ συμβιβασμὸς τῶν δύο τούτων
ἀπαιτήσεων: τῆς ἀνάγκης ἀφ' ἑνὸς ἐξασφαλίσεως πρὸς τοὺς ἀγρότας
ἴσων ἐκ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων πλεονεκτημάτων πρὸς τὰ
εἰς τοὺς λοιποὺς ἐργάτας παρεχόμενα καὶ τῆς ἀδυναμίας ἀφ' ἑτέρου
ἀξιώσεως ἐκ τούτων τῶν αὐτῶν καταβολῶν; Εἷς καὶ μόνος τρόπος
συμβιβασμοῦ ὑφίσταται: Ἡ μεγαλύτερα ἐκ μέρους
τοῦ Κράτους εἰσφορὰ ὑπὲρ τῶν Ἀσφαλίσεων
τῆς γεωργίας. Τὸ Κράτος δηλ. ὀφείλει νὰ ἀναλάβῃ τὴν κα-

ταβολήν μέρους τῆς εἰσφορᾶς τῶν ἀγροτῶν εἰς τρόπον, ὥστε οὗτοι νὰ ἀπολαμβάνουν τῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐργάτας πλεονεκτημάτων, μὲ μικροτέραν σχετικῶς ἐπιβάρυνσιν.

Ἡ τοιαύτη πρὸς τοὺς γεωργοὺς ἐνίσχυσις τοῦ Κράτους ἐνδέχεται νὰ θεωρηθῇ ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς σκανδαλώδης. Ἐν τούτοις δὲν εἶναι παρὰ ἀποτέλεσμα ἀδυσωπήτου ἀνάγκης. Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις ἄνευ κρατικῆς εἰσφορᾶς ὑπὲρ τῆς γεωργίας, σημαίνουν ἐξουθένωσιν αὐτῆς. Γεωργία ἄνευ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων σημαίνει ἐγκατάλειψιν τῆς γῆς. Ἡ γεωργία ὅμως ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν οἰκονομίας. Διὰ τοῦτο ἡ πολιτεία ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προστατεύῃ ταύτην ὑπὲρ πάντα ἄλλον κλάδον τῆς ἐθνικῆς μας δράσεως. Αἱ Κοινωνικαὶ δὲ Ἀσφαλίσεις παρέχουν ἀκριβῶς τὴν εὐκαιρίαν ἀποτελεσματικῆς ἐνισχύσεως τῆς γεωργικῆς ἡμῶν παραγωγῆς. Διότι ἡ γῆ θὰ καταστῇ περισσότερον προσοδοφόρος καὶ· περισσότερον ἐλκυστική, ἄνευ ὑψώσεως τῆς τιμῆς τῶν προϊόντων της. Τουτέστιν ὁ ὑπὸ παρασκευὴν κοινωνικὸς θεσμός, ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν τοῦλάχιστον, δὲν πρέπει νὰ ἀποβῇ μόνον ἀσφαλιστικὸς ὀργανισμός, ἀλλὰ καὶ μέσον ἀσκήσεως πραγματικῆς προστατευτικῆς πολιτικῆς, τοῦθ' ὅπερ θὰ καταστῇ δυνατόν μόνον διὰ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Κράτους εἰς τὰς οἰκονομικὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἀγροτῶν ἐναντι τῶν Ἀσφαλίσεων.

Ἡ τοιαύτη ἰδιαιτέρα ὑπὲρ τῆς γεωργίας μέριμνα δὲν πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ μετὰ δυσφορίας ἐκ μέρους τῶν ἄλλων κλάδων, διότι δὲν ἀποτελεῖ πραγματικὴν ἀνισότητα, ἀλλὰ μᾶλλον ἄρσιν ἀνισότητος ἐκ διαφορετικῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν δημιουργουμένης. Οὔτε πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ζημιοῦσα τοὺς λοιποὺς ἐργάτας. Διότι ἐὰν ἐπιβληθοῦν ἐπαχθέστερα βάρη ἐπὶ τοῦ ἀγρότου, οὗτος ἀναγκαιῶς θὰ ὑψώσῃ τὰς τιμὰς τῶν προϊόντων του, ἅτινα ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν ἐργατῶν τῶν πόλεων. Τὸ ὑπὲρ τῆς γεωργίας κατ' ἀκολουθίαν ἐνδιαφέρον τοῦ Κράτους θ' ἀποβῇ ἐπωφελές καὶ δι' ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν.

Δὲν παραγνωρίζομεν βεβαίως τὰ βάρη, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν Δημόσιον προϋπολογισμόν ἡ τοιαύτη ὑπὲρ τῆς γεωργίας εἰσφορὰ τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ πάντοτε, ὡς γνωστόν, συνεπάγεται δαπάνας διὰ τὴν πολιτείαν. Ἐὰν δὲ αὕτη δὲν εἶναι σήμερον εἰς θέσιν νὰ τὰς ὑποστῇ, δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀναβάλλῃ δι' εὐθετώτερον καιρὸν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Ἀσφαλίσεων. Διὰ τὴν γεωργίαν τοῦλάχιστον δὲν χωρεῖ ἑτέρα λύσις: ἢ ὁ θεσμός θὰ ἐφαρμοσθῇ τῇ συνδρομῇ τοῦ κράτους, ἢ ἅς μὴ ἐφαρμοσθῇ καθόλου. Διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ σημερινὴ κρίσιμος κατάστασις τῆς

γεωργίας μας θὰ ἀποβῇ ἐντὸς ἐλάχιστου χρόνου αὐτόχρημα τραγική. Ἐν τούτοις ὅμως ἅς μὴ ὑπερβάλλωμεν τὰς ἀπαιτηθησομένας διὰ μίαν τοιαύτην πολιτικὴν δαπάναν· διότι κατὰ μέγα μέρος δὲν πρόκειται περὶ νέων δαπανῶν, ἀλλὰ περὶ «ἀντικαταστάσεως δαπανῶν». Τὸ Κράτος σήμερον οὐχὶ μικρὰ δαπανᾷ ποσὰ ὑπὲρ τῆς δημοσίας ὑγείας. Οὐχὶ ὀλίγα ὡσαύτως ἐξοδεύει ὑπὲρ τῆς προστασίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Εἰς τὸ μέλλον μέγα τμῆμα τῶν ποσῶν αὐτῶν θὰ παύσῃ δαπανώμενον ὑπὸ τοὺς ὡς ἄνω τίτλους, διὰ νὰ δαπανᾷται τοῦ λοιποῦ διὰ μέσου τοῦ θεσμοῦ τῶν Ἀσφαλίσεων· ὑπὸ τὴν νέαν ταύτην ἐπικεφαλίδα ὑπάρχει μεγάλη πιθανότης νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀσφαλέστερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον προορίζεται.

Κατὰ συνέπειαν, λόγῳ τῶν ἰδιαιτέρων οἰκονομικῶν συνθηκῶν, ἐπιβάλλεται, ἵνα ἡ ἐφαρμογὴ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων παρὰσχῇ εἰς τὴν Πολιτείαν ἀφορμὴν γενικωτέρας ἐνισχύσεως τῆς εἰς δεινὴν θέσιν εὐρισκομένης γεωργίας μας. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ὁ κοινωνικὸς οὗτος θεσμὸς θὰ ἀποβῇ ἐπιζήμιος διὰ τὰς ἀγροτικὰς τάξεις. Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται σαφῶς ἐκ τῆς λειτουργίας τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἰς τὴν Γαλλίαν, χώραν εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἀγροτικὸν στοιχεῖον ἀποτελεῖ βεβαίως οὐσιώδη παράγοντα, οὐχὶ ὅμως εἰς οἶον βαθμὸν καὶ παρ' ἡμῖν.

Ἐν Γαλλίᾳ ὁ Νόμος περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τῆς 5 Ἀπριλίου 1928, ἐξ ἀπολύτων θεωρητικῶν ἰδεῶν ἐμπνεόμενος, ἐπέβαλεν ἐνιαῖον καὶ ὁμοιόμορφον σύστημα δι' ἅπαντας τοὺς κλάδους τῆς οἰκονομικῆς δράσεως. Ἡ γεωργία κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, ἐκτὸς λεπτομερειῶν τινῶν σημείων, ὑπήγετο εἰς τοὺς γενικοὺς κανόνας καὶ ὁ ἐργάτης τῶν ἀγρῶν ἐξωμοιοῦτο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως πρὸς τὸν ἐργάτην τῶν πόλεων, ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως οὐσιώδους.

Αἱ ψυχολογικαὶ ὅμως καὶ οἰκονομικαὶ ἀνάγκαι τῆς ἀγροτικῆς ταύτης τάξεως, περὶ τῶν ὁποίων ἀνωτέρω ὠμιλήσαμεν, κατέστησαν ταχέως ἀνεφάρμοστον τὸν Νόμον τῆς 5 Ἀπριλίου. Αἱ συνεχεῖς διαμαρτυρίαι τῶν γεωργικῶν συνδέσμων καὶ συνεταιρισμῶν, ἐξηνάγκασαν τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν νὰ ὑποβάλλῃ νέον Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον κατέστη Νόμος τῆς 30 Ἀπριλίου 1930. Διὰ τοῦ νέου τούτου Νόμου ὁ νομοθέτης εἰσέρχεται εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ εἰδικοῦ συστήματος ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν. Ἡ γεωργικὴ ἀσφάλις παύει πλέον ὑπαγομένη εἰς τοὺς γενικοὺς κανόνας, ἰδιαιτέρος δὲ τίτλος—Τίτλος VII—καθιεροῦται διὰ τὰ γεωργικὰ ἐπαγγέλματα, ἐν τῷ ὁποίῳ περιέχονται οἱ πρὸς ταῦτα ἀναφερόμενοι κανόνες.

Διὰ τοῦ Νόμου 1930, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Νόμον 1928, καθιεροῦται γενικῶς ἡ διάκρισις τῶν διαφόρων κινδύνων, συνεπαγομένη καὶ τὴν διάκρισιν τῶν εἰσφορῶν. Ὡσαύτως ἡ ἀκριβὴς ἀναλογία τῆς εἰσφορᾶς πρὸς τὸν μισθὸν ἐγκαταλείπεται. Διὰ τοὺς κεφαλαιοποιουμένους κινδύνους (γῆρας, ἀναπηρία) αἱ εἰσφοραὶ ὀρίζονται κατὰ κατηγορίας μισθῶν, διὰ δὲ τοὺς κατανεμομένους κινδύνους (ἀσθένεια, μητρότης, θάνατος) εἰς ποσὰ σταθερά.

Ὁ νέος Νόμος παρέχει διὰ τὸν ἀσφαλιζόμενον τὴν δυνατότητα νὰ ἀποκτήσῃ τὸ κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἀναλογεῖ πρὸς τὴν σύνταξιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔχει δικαίωμα, ἐὰν ἀφιερώσῃ τοῦτο πρὸς ἀγορὰν γῆς ἢ κατοικίας καὶ γενικῶς βελτιώνει τὸν ὑφιστάμενον μηχανισμόν καὶ ἀπλοποιεῖ τὰς μεθόδους ἐγγραφῆς καὶ εἰσπράξεως τῶν εἰσφορῶν ἐν πνεύματι ἀπολύτου σεβασμοῦ πρὸς τὰς συνηθείας καὶ τὴν ψυχοσύνθεσιν τοῦ Γάλλου χωρικοῦ.

Ἰδιαιτέρως ὅμως ὁ νόμος οὗτος συνεπάγεται εὐρεῖαν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας· διότι μειώνει σημαντικῶς τὰς εἰσφορὰς τῶν ἀγροτῶν—εἰς τινὰς περιπτώσεις κατὰ τὰ 3)4—καὶ ἐπιβάλλει εἰς τὸ Κράτος τὴν συμπλήρωσιν αὐτῶν.

Λόγῳ δὲ τῆς διὰ τοῦ νόμου τούτου καταβαλλομένης ἐκ μέρους τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως προσπάθειας, ἵνα, ἀφ' ἑνὸς μὲν διατηρηθῇ ἡ ἰσότης ὡς πρὸς τὰς ἐκ τῶν Ἀσφαλίσεων παροχὰς μεταξὺ ἀπάντων τῶν ἐργαζομένων, ἀφ' ἑτέρου δὲ μὴ ἐπιβαρυνθῇ ἡ γεωργία, τῆς ὁποίας ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀδυναμία τῆς ἐξ ἴσου πρὸς τοὺς ἄλλους κλάδους εἰσφορᾶς—ὀρθῶς παρατηρήθη ὑπὸ τῶν Γάλλων συγγραφέων, ὅτι «ἐν ᾧ ὁ Νόμος 1928 ἦτο πραγματικῶς Νόμος Ἀσφαλίσεως—ὁ Νόμος 1930 ἐμφανίζει μικτὸν χαρακτῆρα ἀσφαλίσεως, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύσεως ἐν ταύτῳ τῆς γεωργίας».

Τὸ Γαλλικὸν παράδειγμα δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀφήσῃ ἀδιαφόρους. Οἱ παρασκευάζοντες τὸ Νομοσχέδιον ὀφείλουν νὰ ἐμπνευσθοῦν ἐκ τούτου ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γεωργίαν. Ἄλλως νέαι δοκιμασίαι ἀναμένουν τοὺς δεινῶς χειμαζομένους σήμερον ἀγροτικούς μας πληθυσμούς.

Στέφανος Στεφανόπουλος